

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 194/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. V., P., zastúpeného advokátom JUDr. O. P., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 2. februára 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 147/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. V. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. marca 2010 doručená sťažnosť J. V., P. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“)

rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 Co 147/2009-62 z 2. februára 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v právnej pozícii navrhovateľa v konaní Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 6 C 3/2009, ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Odporkyňou v konaní bola V. L., R. (ďalej len „odporkyňa“). Okresný súd rozsudkom č. k. 6 C 3/2009-36 z 26. marca 2009 určil, že spoluvlastnícky podiel na sporných parcelách zapísaných na liste vlastníctva č. 2597 vedenom Správou katastra P. v prospech odporkyne patrí do dedičstva po poručiťovi J. V., naposledy bytom S. (ďalej len „poručiťel“), ktorý zomrel 3. marca 2007.

Odporkyňa napadla tento rozsudok odvolaním, na základe ktorého krajský súd rozsudkom č. k. 17 Co 147/2009-62 z 2. februára 2010 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobný návrh sťažovateľa zamietol.

Krajský súd dospel k záveru o nedostatku vecnej legitímácie sťažovateľa, keďže dedičom po poručiťovi nie je iba sťažovateľ, ale aj ďalšie fyzické osoby, ktoré *„majú postavenie nerozlučných spoločníkov v konaní, keďže ide o sporové konanie o rozsahu dedičstva poručiťela a výsledok tohto konania sa musí dotýkať všetkých dedičov poručiťela...“*.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ vyjadril nesúhlas s právnym záverom krajského súdu o nedostatku jeho vecnej legitímácie v predmetnom konaní, pretože názor krajského súdu sa opieral o iné súdne rozhodnutie z roku 1974, ktoré je *„nezákonné, prekonané, nepoužiteľné, pretože je v rozpore so zákonom, Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohodami“*. Podľa názoru sťažovateľa *„nemôže byť splnená požiadavka, aby o ochranu majetku patriaceho do dedičstva museli žiadať /žalovať/ všetci potenciálni dedičia poručiťela a že v danom prípade ide o tzv. nerozlučné spoločenstvo. Ja žalobca, ani nikto iný nemôže prinútiť všetkých dedičov, aby sa uchádzali o ochranu svojho vlastníctva, o ochranu dedičstva. Nehovoriac o tom, že vo všeobecnosti okruh týchto dedičov nemusí byť dedičom navzájom vôbec známy a dostupný. Nemožno odoprieť každému z dedičov jeho*

individuálne právo brániť svoj majetok – svoje budúce dedičstvo a domáhať sa dedenia tohto majetku, resp. podielu na tomto majetku. Dedičia po poručiteľovi sú teoreticky budúci spoluvlastníci... Teda budúci spoludedičia majú prakticky podobné postavenie ako spoluvlastníci. Právo na ochranu môžu uplatniť buď všetci spoluvlastníci spoločne, alebo každý spoluvlastník samostatne, prípadne len niektorý z nich a to bez ohľadu na veľkosť svojho spoluvlastníckeho podielu. V týchto prípadoch prichádza do úvahy aj určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ OSP za predpokladu, že je daný naliehavý právny záujem.

V danom prípade naliehavý právny záujem daný je, pretože ja žalobca mám naliehavý právny záujem preukázať a dosiahnuť, že do dedičstva po mojom poručiteľovi patrí majetok, ktorého sa zmocnil niekto iný protiprávne... Z tohto pohľadu ma postoj ostatných dedičov v tomto štádiu nezaujímá, nemôžem ho ovplyvniť. Prípadná pasivita ostatných dedičov nemôže byť na úkor mojich individuálnych zákonných a vlastníckych práv.“.

Na podklade citovaného názoru sťažovateľ tvrdí, že svojím rozsudkom mu krajský súd „odoprel právo na ochranu vlastníctva a obral ma o moje dedičstvo a o možnosť o toto dedičstvo sa uchádzať. Tento postup nie je v rozpore len s občianskym zákonníkom, Ústavou Slovenskej republiky, ale aj medzinárodnými dohovormi o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“. Sťažovateľ preto ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo dňa 2.2.2010, č. k. 17 Co 147/2009, ktorým zmenil rozsudok súdu I. stupňa a návrh zamietol, porušil základné právo sťažovateľa podľa článku 20 Ústavy SR a právo podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 2.2.2010 č.k. 17Co 147/2009 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 5000 €, ktoré je povinný Krajský súd v Trenčíne zaplatiť sťažovateľovi do jedného mesiaca od doručenia nálezu.

Krajský súd v Trenčíne je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastupovania vo výške 356,36 € /dva úkony z hodnoty konania 170,97, 2x režijný paušál po 7,21 €/ na účet advokáta JUDr. O. P. do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd už viackrát rozhodol, že pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdництва. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Ústavný súd môže vykonať zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľov až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (IV. ÚS 322/09).

Ústavný súd uvádza, že podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ sťažnosťou doručenou ústavnému súdu napadol rozsudok krajského súdu ako súdu odvolacieho, ktorým došlo k zmene prvostupňového rozsudku, a to v merite veci.

Kým totiž okresný súd ako súd prvého stupňa sťažovateľovej žalobe vyhovel, krajský súd prvostupňový rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol.

Ústavný súd na tomto mieste poukazuje na ustanovenie § 238 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), podľa ktorého dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Zároveň podľa § 241 ods. 2 OSP dovolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok v občianskom súdnom konaní, a v prípade, ak zákon vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu sťažovateľa mu umožňuje využiť ho proti rozsudku odvolacieho súdu, potom ústavný súd vzhľadom na znenie čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) nemá právomoc podrobiť odvolací rozsudok svojmu prieskumu.

V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že ústava ani zákon o ústavnom súde (§ 53 ods. 1) nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy ešte predtým, ako sa obráti na ústavný súd (obdobne IV. ÚS 163/09).

Sťažovateľovo odôvodnenie sťažnosti dokazuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok mohol proti predmetnému odvolaciemu rozsudku krajského súdu využiť na ochranu označených práv a túto ochranu by mu bol v takom prípade oprávnený a povinný poskytnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky. Keďže sťažovateľ uvedený opravný prostriedok nevyužil, je právomoc ústavného súdu na preskúmanie napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu vylúčená, a preto ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2010